

Κείμενο 1

Διακρίνοντας ανάμεσα σε υγιή και νοσηρή αγάπη

Το ακόλουθο κείμενο αποτελεί ελαφρώς διασκευασμένο απόσπασμα από τη συνέντευξη που παραχώρησε ο πατήρ Βασίλειος Θερμός, ψυχίατρος παιδιών και εφήβων, στις Αρετή Παπαδήμα και Βασιλική Λογοθέτη (δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Το Βήμα», στο ένθετο «Το Βήμα της Λευκάδας», στις 12.06.2022)

Μερικές φορές, όταν απογοητευόμαστε, αισθανόμαστε ότι δεν υπάρχει αγάπη πια. Ή νιώθουμε απρόθυμοι ν' αγαπήσουμε. Εσείς πιστεύετε πως είναι απαραίτητο;

«Η αγάπη συγκροτεί τον κόσμο. Χάρη στην αγάπη δημιουργούνται οικογένειες. [...] Επίσης, η αγάπη που θα πάρει ένα παιδί από τους γονείς του, το κάνει ώριμο άνθρωπο. Η αγάπη επιτρέπει συνεργασίες, φιλίες, να δημιουργηθούν ομάδες, να προσφέρουμε βοήθεια σε αναγκασμένους ανθρώπους. Όμως, αν τη βρίσκουμε παντού την αγάπη, γιατί δυσκολευόμαστε να την καταλάβουμε και να τη δώσουμε; Μήπως επειδή δεν μπορούμε να ξεχωρίσουμε πότε είναι υγιής και πότε νοσηρή;»

Πείτε μας γι' αυτό, τι εννοείτε;

«Θα προσπαθήσω να σας περιγράψω με μερικά κριτήρια πότε μια αγάπη είναι σωστή και υγιής. Πρώτα απ' όλα η αγάπη σέβεται τον άλλον. Εάν εκμεταλλεύομαι τον άλλον, αυτό είναι απόδειξη ότι δεν τον αγαπώ. Σέβομαι τον άλλον θα πει σέβομαι την προσωπικότητά του. Για παράδειγμα, δεν μπορώ να πω ότι αγαπώ όλα μου τα παιδιά εξίσου, αν δεν σέβομαι ότι κάθε παιδί μου είναι διαφορετικό, αν θέλω όλα να είναι το ίδιο. [...]

Δεύτερο κριτήριο: Η υγιής αγάπη τελικά έχει ως αποτέλεσμα να εμπνέει τον άλλον στο να αναδείξει ό, τι καλύτερο έχει μέσα του. Σε κάνει πιο χαρούμενο άνθρωπο; Σε κάνει πιο δημιουργικό ή μήπως από τότε που ερωτεύτηκες έγινες απότομος και αγενής; Αν συμβαίνει το δεύτερο, η αγάπη αυτή δεν είναι υγιής. Γιατί; Διότι έβγαλε από μέσα μας τα χειρότερα στοιχεία.

Τρίτο κριτήριο: Η υγιής αγάπη έχει την τάση να αγκαλιάζει όλους. Φυσικά είναι αδύνατο να αγαπάμε όλους τους ανθρώπους το ίδιο. Αλλά μας κάνει ανθρώπους που θα αγαπάμε περισσότερο. Λένε μερικοί “αγαπώ πολύ την πατρίδα μου, είμαι πατριώτης”. [...] Την πατρίδα μας, όμως, την αγαπάμε, επειδή έχουμε ζυμωθεί με αυτήν, όχι επειδή είμαστε καλύτεροι από άλλους. Όποιοι, λοιπόν, θεωρεί ότι όλοι οι άλλοι λαοί είναι για πέταμα και τους περιφρονεί (το φαινόμενο αυτό δεν λέγεται πατριωτισμός, αλλά εθνικισμός), τότε η φιλοπατρία του δεν είναι υγιής. Δεν μπορεί μια αγάπη να δημιουργεί αγάπη για κάποιους και μίσος για άλλους.

Και ένα τέταρτο κριτήριο: Η υγιής αγάπη έχει αμοιβαιότητα. Δηλαδή ωραίο είναι να μου δίνουν αγάπη, αλλά πρέπει κι εγώ να δώσω. [...] Δεν γίνεται ν' αγαπώ στα λόγια μόνο. [...] Αυτά τα κριτήρια, εάν τα διατηρήσετε στο μυαλό σας και τα δουλέψετε περισσότερο, θα βρείτε πολλές άλλες περιπτώσεις όπου ισχύουν και θα καταλάβετε τότε μια αγάπη σας δεν είναι υγιής. Και θα αγαπήσετε το να αγαπάτε! Εκεί βρίσκεται η ουσία της ζωής.»

Κείμενο 2

ΝΙΚΟΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ (1910-1975)

Αγαπάω

Το ποίημα ανήκει στα «Ανένταχτα» του Νίκου Καββαδία. Το δημοσίευσε, με το ψευδώνυμο Πέτρος Βαλχάλας, στις 10 Μαρτίου 1929 στο φιλολογικό περιοδικό Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια (αρ. 173), όταν δηλαδή ήταν μόλις δεκαεννέα χρονών. Βλ. Γιάννης Η. Παππάς (επιμ.), Επειδή σ' αγάπησα και σ' αγαπώ ακόμη, Αθήνα: Μεταίχμιο, 2010, σ. 123.

Αγαπάω τ' ό,τι είναι θλιμμένο στον κόσμο.

Τα θολά τα ματάκια, τους αρρώστους ανθρώπους,
τα ξερά γυμνά δέντρα και τα έρημα πάρκα,
τις νεκρές πολιτείες, τους τρισκότεινους τόπους.

Τους σκυφτούς οδοιπόρους που μ' ένα δισάκι
για μια πολιτεία μακρινή ξεκινάνε,
τους τυφλούς μουσικούς των πολύβουων δρόμων,
τους φτωχούς, τους αλήτες, αυτούς που πεινάνε.

Τα χλωμά τα κορίτσια που πάντα προσμένουν
τον ιππότη που είδαν μια βραδιά στ' όνειρό τους,
να φανεί απ' τα βάθη του απέραντου δρόμου.
Τους κοιμώμενους κύκνους πάνω στ' ασπροφτερό τους.

Τα καράβια που φεύγουν για καινούργια ταξίδια
και δεν ξέρουν καλά – αν ποτέ θα 'ρθουν πίσω
αγαπάω, και θα 'θελα μαζί τους να πάω
κι ούτε πια να γυρίσω.

Αγαπάω τις κλαμένες ωραίες γυναίκες
που κοιτάνε μακριά, που κοιτάνε θλιμμένα...
αγαπάω σε τούτον τον κόσμο – ό,τι κλαίει
γιατί μοιάζει μ' εμένα.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να γράψεις σε μία παράγραφο 50-60 λέξεων τα κριτήρια που πιστοποιούν, σύμφωνα με τον πατέρα Βασίλειο Θερμό στο Κείμενο 1, ότι μια αγάπη είναι υγιής.

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 («Θα προσπαθήσω να σας περιγράψω... αν θέλω όλα να είναι το ίδιο») ο συνεντευξιαζόμενος οργανώνει τον λόγο του με παράδειγμα. Ποιο είναι αυτό (μονάδες 4) και τι πετυχαίνει, κατά τη γνώμη σου, με την επιλογή του (μονάδες 6);

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

«Την πατρίδα μας, όμως, την αγαπάμε, επειδή έχουμε ζυμωθεί με αυτήν, όχι επειδή είμαστε καλύτεροι από άλλους.»: Σε αυτήν την περίοδο λόγου ο συνεντευξιαζόμενος χρησιμοποιεί το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο. Ποια είναι, κατά τη γνώμη σου, η πρόθεσή του (μονάδες 5); Να την ξαναγράψεις, μετατρέποντας το πρώτο πληθυντικό σε τρίτο πληθυντικό πρόσωπο, αφού κάνεις τις απαραίτητες αλλαγές (μονάδες 5). Ποια διαφοροποίηση παρατηρείς στο ύφος λόγου του κειμένου που έγραψες (μονάδες 5);

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4

Πώς θα χαρακτήριζες το ποιητικό υποκείμενο, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο Κείμενο 2 (μονάδες 10); Ποιες είναι οι σκέψεις και τα συναισθήματά σου για όσα εκείνο δηλώνει ότι αγαπά (μονάδες 5); Να απαντήσεις τεκμηριωμένα σ' ένα κείμενο 120-150 λέξεων.

Μονάδες 15